

10q3053
כ"מ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

לפני כבוד השופט בכיר אהוד שוורץ

התובעים:

1. יונית פנחס
2. אריה שטיינברג
3. דוד פנחס
- ע"י ב"כ אורי כהן

נגד

הנתבעים:

1. בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי
ע"י ב"כ עו"ד דניאלה צרוניצר - יעקב
2. מנורה מבטחים לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד מיכה צופין

פסק דין

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

כללי וטענות הצדדים

זו תביעה כספית על סך 104,521 ₪. שעניינה השבת כספי הלוואה, שהתובעת ובעלה (להלן: "המנווח") נטלו לצורך רכישת דירה, בשנת 1998, מהנתבע 1 (להלן: "הבנק"), ובהתאם רכשו פוליסת ביטוח חיים מחברת "מגדל". כתנאי לקבלת הלוואה, התובעים 2-3 היו ערבים להחזר הלוואה. לאחר תקופה העבירו הלווים את פוליסת הביטוח לנתבעת 2 (להלן: "מנורה") (בחלוף מסי שנים נפטרו בעלה של התובעת).

לטענת התובעת 1 מדובר בהתנהלות רשלנית של הבנק, תוך הפרת חובה חקוקה, הפרת חובה חוזית, הפרת חובת הזהירות וחובות בנקאיות, חוסר תום לב ופגיעה בזכויות התובעים ובערבים. לטענת התובעת 1, הודיעה בכתב לבנק, על מועד פטירתו של המנוח, וביקשה לסלק את יתרת הלוואה בהתאם לפוליסת הביטוח. לאחר מסי הודשים קיבלה מכתב תשובה, לפיו למנוח אין פוליסת ביטוח חיים.

התובעות טוענות כי מעולם לא חתמו, לא היא ולא המנוח, על מסמך ביטוח, ולא הובא לדיענתה שפוליסת הביטוח מבוטלת. לטענתה, על מנת לבטל פוליסת ביטוח, יש למלא טופס ספציפי מטעם חברת הביטוח, הכולל זיהוי ואימות של החותמים. נטען כי נתבעת 2 התעלמה מהוראות החוק בענין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-07-9050 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1 עוד נטען, כי לאחר שהתובעת 1 שלחה מכתב לחברת הביטוח, נענתה כי לבקשתה, הפוליסה בוטלה;
 2 באמצעות "טופס ביטול הפוליסה", שאף צורף, נטען כי הנתבעת השיבה במכתב, לפיו הטופס, נעדר
 3 הפרטים הדרושים, ונעדר אימות של המבוטחים. נטען כי אכן נחזה כי קיימות חתימות במכתב
 4 הביטול, אך הן אינן שייכות לתובעת או למנוח, עוד נטען כי במכתב נדרשו 2 חתימות, אולם קיימת
 5 רק חתימה אחת.
 6 נטען כי מנורה, הודיעה לבנק עוד ב 2009, שהפוליסה מבוטלת, אך הבנק לא פנה כלל לתובעת, וזאת
 7 בניגוד לסעי' 45 לחוק חוזה הביטוח תשמ"א-1981 וחובה זו אף מעוגנת בחוראות והנחיות של
 8 המפקח על הבנקים.
 9
 10 התובעים 2-3, הערבים להלוואה, טוענים כי הנתבעים, ביחד ולחוד, גרמו לפקיעת הפוליסה
 11 שהייתה ערובה נוספת להלוואה, משכך הם פטורים מערבותם להלוואה בהתאם לסעי' 6(ב) לחוק
 12 הערבות או מכוח הפרת חובת הזהירות וחובת תום הלב.
 13
 14 לטענת הנתבע 1, הבנק, יתרת ההלוואה במועד פטירת המנוח עמדה על סך 91,512.69 ₪, במועד
 15 זה לא הייתה למנוח פוליסת חיים בתוקף. נטען כי הבנק רשאי לדרוש מלווים, לערוך ביטוח חיים,
 16 אך אין חובה לבצע פוליסה על פי חוק, ואין חובה לבנק לבצע מעקב אחר כל לווה, והאם קיימת
 17 ללווה פוליסת ביטוח חיים, בנוסף אין חובה לייצע את הלווים בדבר תוקף פוליסת הביטוח שלחם.
 18 נטען כי מדי שנה נשלח מטעם הבנק מסמך "מצב חשבון מתומצת", בו מצוין, ולפי רישומי הבנק
 19 בלבד, מצב פוליסת הביטוח של הלווים, משכך יש לדחות טענת אי היידוע בעניין.
 20 בקשר לתובעים 2-3 נטען כי ערבותם פקעה בשנת 2012, בטרם פטירת המנוח, ואין לתובעים 2-3
 21 עילת תביעה כנגד הבנק.
 22 נטען כי ביום 19.10.2009 התקבל בבנק מכתב ממנורה, לפיו פוליסת ביטוח החיים של בני הזוג
 23 מבוטלת, לבקשתם, נטען כי הלווים לא הודיעו לבנק על ביטול הפוליסה. הגם שעל פי חוזה
 24 ההלוואה, סעיף 23(ב)4, חלה על הלווים חובה חוזית לעדכן את הבנק, בדבר שינוי או ביטול פוליסת
 25 ביטוח החיים, ולהמציא פוליסה ביטוח חיים אחרת.
 26
 27 לטענת הנתבעת 2, מנורה, התובעת והמנוח, היו מבוטחים במנורה החל משנת 2000 ועד 2009,
 28 המועד בו בוטלה הפוליסה, ובהתאם לבקשתם המפורשת שהתקבלה במנורה ב8/09.
 29 הבנק מונה כמוטב בלתי חוזר בפוליסה. בשנת 2016, בחלוף 7 שנים ממועד ביטולה של הפוליסה,
 30 חלך המנוח לעולמו.
 31 נטען כי הפוליסה בוטלה כדין בהתאם לתמאיה ובהתאם לדין, הבקשה לביטול אינה מזויפת וראו
 32 לא הוכח כי הינה מזויפת, מנורה לא היתה אמורה לדעת על כשל כלשהו בענין, ואילו התובעת ידעה,
 33 וראו היתה אמורה לדעת כי הפוליסה מבוטלת.
 34 נטען כי לתובעת אשם תורם, בשיעור מירבי, להעדר כיסוי ביטוחי או להעדר זכאות לתגמולי
 35 הביטוח.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-07-9050 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

דיון והכרעה

הוגשו תצהירי עדות ראשית.

מטעם התובעים העידו מר אריה שטיינברג והתובעת 1 בעצמה.

מטעם הנתבע 1 העיד מר יקיר וייס.

מטעם הנתבעת 2 העידו הגב' סימונה נחמיאס והגב' חופית בנזיאנסקי.

והוגשו סיכומים.

ב"כ התובעים בסיכומיו, מציין כי 4 חודשים לפני מכתב הביטול הנטען, לא שולמו הפרמיות עי"י התובעת והמנחה. אין כל אזכור לכך בכתב ההגנה, ובנוסף נתבעת 2 הוציאה התראות לביטול הפוליסה בשל אי תשלום פרמיה, לפני שקיבלה את מכתב הביטול לכאורה. וכפי שעולה ממסמכי מנורה, נראה כי הפוליסה בוטלה, מסי חודשים, בטרם אותו מכתב ביטול מיום 1.8.2009 המיוחס למנורה ולתובעת נשלח, שכן בחודש אפריל 2009 הופסקו תשלומי הפרמיה מסיבת "הרשאה בטלה". לטענת נתבעת 2 נשלחו מסי מכתבי התראה, אך אין בידיה לתבוע אסמכתא, לפיה הנתבעת אכן ביטלה את הפוליסה, ובמשך אין עוד משמעות לביטול נוסף, המוכחש, ככל שהגיע מצדו של המבוטח, לאחר מכן.

הנתובעת טוענת כי לא נשלח אליה מכתב בדבר ביטול הפוליסה מטעם מנורה ו/או הבנק, ובנוסף התובעת מציינת כי אינה חתומה על מכתב הביטול המיוחס לה. לטענתה, עולה מעדותה של נציגת חברת הביטוח, הגב' חופית, שאין חובה לוודא עם המבוטח שהוא חתום על מכתב הביטול, ובמקרה כאן לא נעשתה כל פעולה על מנת לבדוק נושא ביטול הפוליסה הנטען, עי"י המבוטח. נטען כי מנורה לא הוכיחה טענתה כי התובעים ביקשו, באמצעות בקשה מפורשת, את ביטול הפוליסה, וכי התובעת 1 חתמה על מכתב הביטול.

מהעדויות עולה כי מכתב הביטול נערך בסוכנות הביטוח, ונשלח באמצעות הפקס לחברת הביטוח. המכתב התקבל ביום 31.8.2021. התובעים לא הנו בסוכנות הביטוח, ולא חתמו בפני הגב' נחמיאס. לא זו אף זו, המכתב חתום רק בחתימה אחת, לא קיימת בו חתימה שניה נדרשת. עוד עולה כי אין בידי מנורה כל אסמכתא, לפיה התובעת או המנורה, קיבלו את מכתב ההתראה לביטול הפוליסה עקב אי תשלום הפרמיה.

נטען כי הבנק התרשל, בכך שלא יידע את התובעת ו/או את הערבים אודות ביטול הפוליסה ו/או ההשלכות הנובעות מביטולה של הפוליסה, ובכך הפר את חובת הזהירות המוטלת עליו בדין, ועל פי החובה המעוגנת בהוראות והנחיות של מפקח על הבנקים, הבנק היה צריך להקטין את הסיכון של הלווה ושל הערב. לטענת התובעת, הלווה רשאי להסתמך ולהניח, שהבנק יבדוק את קיומה של פוליסת ביטוח החיים שנדרש לבצע, וקיומה לאורך כל חייה החלואה (היי"פ (ת"א) 176534/00 שפיצר דוד נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ). נטען כי הבנק לא בדק את ביטול הפוליסה, ולא דרש פוליסה חלופית במקרה של ביטול, וכן לא פנה לערבים בעניין, מה שמהווה הפרת חובת זהירות כלפי התובעת והערבים. התנהלות הבנק עולה כדי פגיעה בזכויות הערבים, ובהתאם לחוק הערבות, כטורים הערבים מערבותם להלוואה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-07-9050 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1 ב"כ הנתבע 1 בסיכומיה, חוזרת על הטענות, ומציינת כי התביעה לשיטתה מופרכת וחסרת כל יסוד,
 2 ומבוססת על גרסה בלתי סבירה ונטולת תשתית עובדתית, לפיה מאן דהוא, ביקש ממנורה לבטל
 3 את פוליסת ביטוח חיים, מבלי שאיש, המנוח או התובעת, ביקש זאת, ומבלי ששמו לב לכך במשך
 4 7 שנים, ממועד ביטול הפוליסה, בשנת 2009 ועד פטירת המנוח ב 2016.
 5 התובעת הודתה כי אינה יודעת כלל אם המנוח, שהיה המבוטח וגם בעל הפוליסה, ביקש לבטל את
 6 הפוליסה, ודי בכך כדי לדחות את התביעה. גם אם יוכח שהפוליסה בוטלה, מבלי שחזר התבקש
 7 עיני הלויים או המנוח, הרי שבמקרה כזה הפוליסה תקפה, וחברת הביטוח צריכה לשלם ללויים את
 8 דמי הביטוח בהתאם לפוליסה, ואין מקום לתביעה נגד הבנק.
 9 נטען כי בפסיקות רבות, נקבע שעל הבנק, לא מוטלת החובה להודיע ללויים על ביטול פוליסת ביטוח
 10 חיים, שהם ערכו בעצמם בחברת ביטוח חיצונית, ללא מעורבות הבנק. מנורה ביטלה את הפוליסה
 11 בגלל אי תשלום פרמיות, וביתר שאת, הלויים עצמם ביקשו את ביטולה, שאז ודאי ידעו כי הפוליסה
 12 בוטלה, ודי בכך לדחות התביעה כנגד הבנק.
 13 בקשר לתובעים 2-3, נטען כי אלה הופטרו מערבותם ב 2012, זמן רב לפני פטירת המנוח,
 14 והתעקשותם כי לא קיבלו הודעה על הפטרתם מהעברות, ועומדים על המשך ניהול ההליך אינה
 15 ברורה, ואין להם מעמד בהליך, נוכח אותו הפטר.
 16 לסיכום, נטען כי הפוליסה בוטלה לבקשת הלויים, ולבנק אין כל חובה שהופרה, בקשר עם ביטוח
 17 החיים של הלויים.
 18
 19
 20 ב"כ הנתבעת 2 חוזר על הטענות, ומציין כי שומה על ביהמ"ש לקבוע האם הוכח שהחתימה על
 21 הבקשה לביטול מזויפת, לחילופין האם בנסיבות, מנורה היתה אמורה לדעת כי הבקשה לביטול
 22 מזויפת, והאם די בחתימת המנוח על הבקשה לביטול.
 23 נטען שנטל ההוכחה כי פוליסת הביטוח, במועד פטירת המנוח היתה בתוקף, מוטל על התובעת.
 24 התובעת לא הוכיחה טענתה לזיוף, לא הביאה עד בעניין, או חו"ד מומחה התומכת בגרסתה או
 25 באמצעות השואה לדוגמאות כתבי יד אחרים של המנוח. בחקירתה לא ידעה לתת הסבר בעניין
 26 והדבר פועל לחובתה, משכך, דין הטענה לזיוף להידחות.
 27 למעלה מן הצורך, נטען כי מנורה לא יכלה ו/או לא היתה צריכה לחשו, כי הבקשה לביטול מזויפת.
 28 הבקשה לביטול כוללת את שמות שני המבוטחים, התובעת והמנוח, מודפסים ואף בכתב יד, תוכן
 29 הבקשה לביטול, מורה במפורש לבטל את כל הפוליסות בת.ז שלהם, וזו הוגשה לאחר שדמי הביטוח
 30 לא משולמים מסי חודשים, ולאחר שארבעה חודשים קודם לכן, בוטלה ההרשאה לחיוב חשבון
 31 בגין דמי הביטוח.
 32 נטען כי מנורה מחויבת לפעול במהלך העסקים הרגיל על סמך בקשות המבוטחים, ובוודאי כאשר
 33 הבקשה נראית תקינה, כלל הנסיבות מעידות כי הבקשה אותנטית, ואין כל חובה, או יכולת לעסוק
 34 בבדיקת חתימות, בבקשות המוגשות במהלך עסקים רגיל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-07-9050 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי (אח')

- 1 נטען כי לפי מסי הפקס המופיע על הבקשה לביטול, נשלחה למנורה מסוכנות הביטוח, לסוכנות
- 2 הביטוח אין אינטרס בזיוף, שהרי עמלותיה והכנסותיה נגזרות מדמי הביטוח המשולמים בגין
- 3 הפוליסה, וכי אותנטיות הבקשה נבחנה על ידה.
- 4 הבקשה לביטול נשלחה ב 8/09 אגב קיומו של חוב בתשלום דמי הביטוח בגין פוליסה מ 4/09 וכפי
- 5 שעולה ממכתב מנורה למנחה, שנשלח לכתובתו של המנוח באותה עת.
- 6 הבקשה לביטול נערכה במקביל, ולאור ביטול ההרשאה לחיוב חשבון, ממנו נגבו דמי הביטוח בגין
- 7 הפוליסה. סניף הבנק ממנו נגבו דמי הביטוח מסר למנורה ב 4/09, כי ההרשאה לחיוב חשבון
- 8 בוטלה. התובעת אף אישרה כי הוראת הקבע לתשלום דמי הביטוח בגין הפוליסה בוטלה ב 4/09,
- 9 ואינה שוללת כי הדבר נעשה ע"י המנוח, ולא נתנה הסבר מדוע גורם אחר יבקש לזייף את הבקשה
- 10 לביטול.
- 11 נטען כי המנוח פעל בשני משורים על מנת להבטיח את ביטולה של הפוליסה, ביטול ההרשאה
- 12 לתשלום דמי הביטוח, והגשת בקשה לביטול. בנוסף בבקשה לביטול מבוקש כי ביטול הפוליסה יחול
- 13 רטרואקטיבית החל מ 4/09, ואין מדובר בצידוף מקרים. שכן הדבר נעשה על מנת שלא ייותר חוב
- 14 דמי ביטוח בגין הפוליסה המבוטלת.
- 15 נטען כי למנוח ולתובעת היו קשיים כלכליים, התובעת הודתה כי בשנת 2009 היו להם קשיים
- 16 כלכליים, מצב שגרם לנטילת הלוואות, וסביר כי המצוקה גרמה לפיגור בתשלום דמי הביטוח
- 17 ולהגשת הבקשה לביטול הפוליסה. התובעת הודתה כי הוגשה בקשה קודמת לביטול פוליסה בשנת
- 18 2007 עליה חתום המנוח, וגם לאחר שהמנוח ביטל הרשאה לחיוב חשבון ב 2/07, ואף קיבל מכתבי
- 19 התראה אודות פיגור בתשלום דמי הביטוח.
- 20 נטען כי בהתאם לקבוע בדף פרטי הביטוח שבפוליסה, המנוח היה בעל הפוליסה. והנתבעת פעלה
- 21 לפי סעיף 5 (ב) לנספח הפוליסה (נספח א' 4 לתצהיר התובעת), נטען כי מנורה פעלה בהתאם לתנאי
- 22 הפוליסה והוראות הדין (סעיף 45 לחוק חוזה ביטוח), ועובר לביטול הודיעה לבנק כי קיבלה דרישה
- 23 לביטול הפוליסה, על מנת לאפשר לו, לאמץ את הפוליסה, הבנק אישר את קבלת ההודעה, ומשעה
- 24 שלא נתקבלה תגובה, ולאור בקשת הביטול, בוטלה הפוליסה.

לאחר עיון בחומר שבתיק, הדיון וסיכומי הפרקליטים אני מחליט לדחות את התביעה ואלו

נימוקי:

- 30 אין חולק שהתובעת יחד עם בעלה המנוח נטלו הלוואה המובטחת במשכנתא מהבנק, וכפי שיתואר,
- 31 הבנק דרש להעמיד ערבים, וכן לרכוש פוליסת ביטוחי חיים, שהבנק הינו מוטב בלתי חוזר. הבנק
- 32 אפשר ללקוחותיו, לבחור היכן לרכוש פוליסת ביטוח חיים, ואין חולק שתחילה בני הזוג רכשו
- 33 פוליסת ביטוח חיים בחברת הביטוח "מגדל" הקשורה עם הבנק. כמו כן, אין חולק על כך שהנתבעים
- 34 2-3 חתמו כערבים להלוואה. בשלב מסוים חלה תפנית, כאשר בני הזוג החליטו להעביר את פוליסת
- 35 הביטוח מחברת מגדל לחברת מנורה. משכך, ובהתאם לבקשת בני הזוג, חברת מנורה הקימה עבורם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 בנחש ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1 פוליסת ביטוח חיים, אשר החליפה את הפוליסה במגדל, גם תחת הסדר זה הבנק נקבע כמוטב בלתי
2 חוזר.
3
4 לטעמי, ניתן לקבוע שבקשר להתקשרות עם מטרה ולכריתת החוזה מולה, הבנק לא היה מעורב
5 בשום צורה. כמו כן, נראה שאין לבנק שום זיקה להסכם הביטוח עצמו או לחברת מטרה, מלבד
6 היותו המוטב הבלתי חוזר. לענין זה אפנה להוראת סעיף 8.ב.23 לחוזה ההלוואה: "הלווה ואו
7 הערבים פוטרם בזה את הבנק מראש מכל אחריות למקרה שבו חברת הביטוח לא תשלם על פי
8 הפוליסה, מכל סיבה שהיא...". יובהר שסעיף זה רלוונטי, בוודאי בנסיבות דנו, שבהן התובעת בחרה
9 להתקשר עם חברת ביטוח שלא דרך הבנק, והדבר מתק את מעורבותו של הבנק בנוגע לפוליסה.
10
11 לדעתי אין בין נתבע 1 לנתבעת 2 קשר משפטי, מלבד זה הקבוע בסעיף 1.ב.23 לחוזה ההלוואה: "...
12 פוליסת הביטוח תכלול סעיף שעבוד לטובת הבנק... תגמולי הביטוח אם ישולמו ע"י חברת
13 הביטוח- ייועדו קודם כל לסילוק בשלמות של יתרת ההלוואה... ויועברו ישירות על ידי חברת
14 הביטוח לבנק למטרה זו...". לפיכך, בהיעדרה של זיקה, יריבות או "יחסי שכנות" בין הנתבעים,
15 אין הנתבע 1 מחויב כלפי התובעת לדאוג לקיומו ולתקופתו של ביטוח החיים.
16
17 יובהר שהמחלוקת דנו נובעת מהתקשרות בהסכם המשכנתא, בחוזה ההלוואה, ובחווה הביטוח-
18 והם יהיו הבסיס לדיון. מדובר בהתקשרות באמצעות חוזים, שלגביהם מופעל כלל "פרשנות כגוד
19 המנסח". אולם בצד זאת יש להדגיש את הכלל, לפיו מי שחותם על מסמך, מוחזק כמי שקרא אותו,
20 והסכים לתוכנו במלואו וללא סייגים.
21
22 כמו כן יובהר שבפרשנות ההסכמים נשוא התובעה, הדרך אינה לחלוק, על ההסכמות הבסיסיות
23 אשר נקבעו בחוזה, אלא יש לבחון עד כמה התניות עליהן נסוב הסכסוך, מתאימות לפירושם של
24 ההסכמים. בנסיבות כאן, עניין לנו בחוזים, אשר תכליתם הדומיננטית, היא התכלית
25 האובייקטיבית.
26
27 לאור סעיף 25 לחוק החוזים הכללי, והצורך להתאים את פרשנות החוזה לנסיבות הקונקרטיות, על
28 הנתבעים מוטלת האחריות לנסח באופן בהיר וחד משמעי את התנאים לכיסוי הביטוחי ולמתן
29 ההלוואה, שאם לא כן, לנוכח הכלל הפרשני, תפעל אי הבהירות לרעתם. לטעמי הנתבעים עמדו
30 בחובה לנסח את התנאים באופן ברור וקוהרנטי, כמו כן לא עלה בידי התובעת לסתור, הכלל לפיו
31 לשון החוזה ברורה, ומשקפת את אומד דעתם של הצדדים.
32
33 סעיף 9.9 להסכם המשכנתא לשונו כדלקמן: "...הבנק יהיה רשאי לדרוש, כתנאי למתן כל הלוואה
34 במסגרת מסגרת האשראי, גם בטוחות נוספות...". מפרשנות תכליתית של לשון החוזה, הפוליסה
35 משמשת את הבנק כבטוחה נוספת במקרה של פטירת הלווים, ואמורה לאפשר לבנק להיפרע מתוך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1 הגמולי הפוליסה, לטעמי דרישת פוליסת ביטוח כבטוחה נוספת, איננה בגדר חובה המוטלת על
- 2 הבנק כפי שמבקשים לטעון התובעים, אלא מדובר בתניה חוזית שהבנק רשאי לממש, שהותקנה
- 3 מכוח חופש התווים. הבנק רשאי לבחור לדרוש מתוך ההיגיון העסקי הגלום במנגנון החוזי הנ"ל,
- 4 להעמיד פוליסת ביטוח כבטוחה נוספת (או כל צורת של בטוחה אחרת), כתנאי במסגרת ההלוואה.
- 5
- 6 בחוזה ההלוואה נקבע בסעיף 1.ב.23: "הלווה מתחייב בזה לבטח את חייו בביטוח חיים בסכום
- 7 שלא יפחת מיתרת סכום ההלוואה... ולהיות מבוטח כך עד לסילוקה המלא של ההלוואה...".
- 8 ההוראה המשלימה קבועה בסעיף 6.ב.23: "הלווה מתחייב להתמיד בתשלום הפרמיות בשלמותן
- 9 ובמועדים הקבועים לתשלומן, עבורן ועבור הערבים המבוטחים, וזאת עד לסילוקה המלא והסופי
- 10 של ההלוואה...". נראה אפוא, שהמנוח והתובעת הפרו את הוראות אלו, ושהחובה המוטלת
- 11 הוטלה עליהם "כעניין שבעובדה": לדאוג "להיות מבוטח עד לסילוקה המלא של ההלוואה"
- 12 ו"להתמיד בתשלום הפרמיות... עד לסילוקה המלא והסופי של ההלוואה".
- 13
- 14 אני סבור כי משלא עשו כך, התובעת ובעלה המנוח, וכמפורט להלן, אין מקום לתביעה, שכן חובה
- 15 זו הוטלה עליהם, ועליהם בלבד, וחיו אמורים לדאוג, שאכן קיימת פוליסת ביטוח חיים, ולדאוג
- 16 שהפוליסה תישאר בתוקף עד לסילוקה המלאה של ההלוואה. כל זאת תוך שמוטלת עליהם החובה
- 17 להתמיד בתשלום הפרמיות בשלמותן עד לסילוק הלוואה.
- 18
- 19 כאמור, תחילה בני הזוג רכשו פוליסת ביטוח בחברת מגדל עמה בנק לאומי בקשר, אולם לאחר מכן
- 20 בשל סיבה לא ידועה, בחרו לעבור לחברת מנורה, משכך סעיף 4.ב.23. הוא הרלוונטי, ולשונו מורה:
- 21 "בחרו הלווה... לבצע ביטוח חיים שלא באמצעות הבנק, אזי...".
- 22
- 23 סעיף 1.4.ב.23 לשונו: "הלווה מתחייב בזה להמציא לבנק... פוליסת ביטוח... אשר תתחדש
- 24 ותוארך על עד לסילוק הסופי של ההלוואה... לא יהיו הלווה /או הערבים זכאים לבטל את
- 25 הפוליסה אלא בהסכמת הבנק בכתב מראש".
- 26
- 27 נראה אפוא, שגם את הוראה זו המנוח והתובעת הפרו, שכן לא עמדו בהתחייבותם לדאוג לתאריך
- 28 את תוקפה של הפוליסה, עד לסילוק הסופי של ההלוואה. ביטול הפוליסה, ללא הסכמת הבנק
- 29 כנדרש- דבר המשחרר לטעמי את הבנק מחובותיו כלפי התובעת, בכל הטנע לפוליסת ביטוח החיים.
- 30 כפועל יוצא, אני מסכים עם טענת הבנק, לפיה לא מוטלת עליו החובה להודיע ללווים על ביטולה
- 31 של פוליסת ביטוח החיים, שהם ערכו בחברת ביטוח חיצונית, ללא מעורבות הבנק. כמו כן אני
- 32 מסכים עם הטענה, שהדבר נכון, גם כאשר חברת הביטוח ביטלה את הפוליסה בגלל אי תשלום, ועל
- 33 אחת כמה וכמה, כאשר הלווים עצמם ביקשו לבטל את הפוליסה, וכמפורט להלן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1 סעיף 23.ב.2.4 לשונו: "אם חברת הביטוח לא תשלם לבנק את סכום הביטוח כאמור מכל סיבה
2 שהיא, תשארה בעיני החבויות של הלווה... ולא יהיה אחראי לכל עילת אי תשלום מצד חברת
3 הביטוח, מכל סיבה שהיא...".
- 4
- 5 הנה כי כן, התובעת התחייבה לשחרר את הבנק מכל אחריות לאי תשלום מכל סיבה שהיא, כאשר
6 בד בבד החבויות המוטלות עליה נשארות בעיני ללא פגיעה או צמצום. לא זו אף זו, נראה אפוא כי
7 הבנק לא לקח על עצמו, שום התחייבות בנוגע לפוליסת הביטוח, שנרכשה מחוץ לשירותים שהבנק
8 מעניק.
- 9
- 10 התובעת טוענת שביום 27.12.2016 נשלח אליה מכתב מהבנק, בו הודיע כי למנוח אין פוליסת ביטוח
11 חיים, תוך שהבנק צירף להודעה זו, את פניית חברת הביטוח בדבר ביטול הפוליסה. התובעת טוענת
12 כי ידעה זו היוותה הפתעה מוחלטת עבורה, משום שהיא סברה עד אותו רגע כי קיימת פוליסה
13 תקפה ומכיוון שלא הובא לידיעתה אודות ביטול הפוליסה. לדעתה אין לקבל טענה זו, משום שכפי
14 שנראה בהמשך, הבנק ציין בדוחות החשבון של בני הזוג משנת 2012 ועד שנת 2015, שלא קיים
15 ביטוח חיים עבורם, וכאשר באותן השנים הבנק הקפיד לציין בדוחות, שקיים ביטוח מבנה לנכס
16 הממושך. נוסף על כך, איני מוצא סיבה הגיונית, והתובעת לא הצליחה להוכיח, מדוע הנתבעים
17 יבקשו לבטל את הפוליסה.
- 18
- 19 יש לציין שכתגובה, התובעת שלחה לנתבעים מכתבי דרישה לסילוק יתרת ההלוואה, שם הבהירה
20 כי לא ביקשה את ביטול הפוליסה ושהיא לא הייתה מודעת לבקשה ואו לביטול. כמו כן טוענת כי
21 החתימה על המכתב אינה חתימתה או חתימת בעלה המנוח. בנוסף טוענת שבניגוד להוראות הדין
22 והחובות המוטלות על הנתבעים, היא לא קיבלה כל הודעה על ביטול הפוליסה בזמן אמת.
23 בסיכומיה התובעת מכחישה, שהיא או בעלה המנוח, מסרו את הודעת ביטול הפוליסה, ולטענתה
24 הנתבעים התרשלו בכך שלא נקטו שום פעולה על מנת לוודא שאכן בני הזוג ביקשו לבטל את
25 הפוליסה. לטעמי יש לדחות טענות אלו של התובעת, לנוכח הראיות שהוגשו לבית המשפט, שבראשן
26 העתק של מכתב הביטול. לדידי הנתבעים עמדו בנטל ההוכחה לענין קבלת הודעת הביטול,
27 שבעקבותיו עבר הנטל לשכם התובעת, לסתור מסקנה זו. לדעתי לא עלת בידי התובעת להוכיח
28 ברמה ראשונית מספקת כי המכתב לא נוסח ונחתם על ידה, או מטעמה, ועל ידי בעלה המנוח.
- 29
- 30 לטעמי, יש לדחות את טענת הזיוף שנטענת על ידי התובעת בעלמא, וללא תימוכין, תוך הימנעות
31 מהצגת חוות דעת גרפולוגית. יש לדחות את טענת התובעת לפיה בני הזוג לא ביקשו לבטל את
32 הפוליסה. הוכח באופן מספק כי בני הזוג ביקשו לבטל את הפוליסה, לאחר שמספר חודשים קודם
33 לכן, ועל כך אין מחלוקת, הפסיקו לשלם את פרמיות הביטוח. לדעתי עובדה זו מחזקת את הקביעה,
34 שבקשת הביטול נשלחה על ידי בני הזוג, ולכל הפחות עיני המנוח שטפל בענין בשמם, שכן היה להם
35 אינטרס לבטל את הביטוח כדי להימנע מצבירת חוב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

1. לסיכום נקודה זו, נטל ההוכחה הראשוני בענין, מוטל על התובעת לאור הכלל "המוציא מחברו עליו
2. הראיה", והתובעת לא עמדה בנטל זה, לאור העובדה שהנתבעים הציגו את מכתב ביטול, שלא עלה
3. בידי התובעת לסתור, ונוכח כלל הנסיבות, והשתלשלות הדברים עובר לביטול. התובעת טוענת
4. לזיוף, אולם טענתה נטענת בעלמא. לא הובאה על ידה ראיה מספקת בענין זה.
5. התנהלות מקובלת מצביעה על כך, שסביר שחברת ביטוח תבטל את פוליסת הביטוח, כמהלך עסקי
6. רגיל בנסיבות דנו, בעיקר שמדובר בבקשה שנראית תקינה ואותנטית. קל וחומר בנסיבות דנו שבהן
7. הנתבעת 2 קבלה בקשת ביטול, הכוללת את שמות המבוטחים, מספרי תעודות הזהות הנכונים
8. שלהם וחתימתם, יחד עם צירוף העובדה שדמי הביטוח כבר לא משולמים מספר חודשים.
- 9.
10. אני מקבל טענת הנתבעת 2 שנוכח כלל הראיות והעדויות שהונחו בפני בית המשפט, יש להעדיף
11. במקרה זה את הקביעה, שפוליסת הביטוח של המנוח והתובעת, בוטלה מכוח הודעת ביטול הנחזית
12. להיות שלהם, ו/או מטעמם, והדבר לא נסתור. דהיינו חלות בענין ביטול הפוליסה, הוראות סעיף
13. 10 לחוק חוזה ביטוח, ולא הוראות סעיף 15 לחוק, לענין ביטול פוליסה בשל אי תשלום פרמיה,
14. ענין שעובדתית גם קרה בענייננו, ואף יצאה התראה בענין, ואולם, אינו דורש השלמה ו/או קביעה
15. למחלל בענין מצד הנתבעת 2, כאשר בהמשך לאי תשלום הפרמיה הנדרשת, מצד המנוח והתובעת,
16. באה בסמוך, ובתיומון המלמד על האותנטיות שלה, הודעת הביטול מטעם המבוטחים, מה שהביא,
17. וכנדרש, להודעה בענין מהנתבעת 2 לנתבע 1, כמוטב.
18. לא ראיתי לקבוע שחל בהקשר זה שינוי חזית משפטי נוכח כתיב הטענות והראיות, ו/או שעובדתית
19. עסקינן בביטול פוליסה עקב אי תשלום פרמיה, שלא הושלם ובוצע כדין. וכאשר כאמור בענייננו אני
20. מקבל את אותנטיות מכתב הביטול, המחווה מבחינת נתבעת 2 הודעה מספקת לביטול הביטוח.
- 21.
22. הוראה חוקית נוספת, עליה מבקשת התובעת להישען, היא הקבועה בסעיף 45(ב) לחוק חוזה
23. הביטוח שלשונה: "נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי חוזרת, והמבוטח ביטל את החוזה
24. מכוח סעיף זה, על המבוטח להודיע על כך מיד למוטב תוך ציון הוראות סעיף קטן זה, והמוטב רשאי,
25. לא לאחר מ-30 ימים מקבלת הודעת המבוטח, לאמץ, בהודעה בכתב למבוטח, את החוזה על זכויותיו
26. וחייביו; הודיע המוטב כאמור, יוסיף החוזה לעמוד בתקפו, ואם נתבטל בינתיים - יתחדש,
27. כשהמוטב בא במקום המבוטח".
- 28.
29. לדעתי הנתבע 2 עמד בחובתו הנ"ל כאשר שלה מכתב לנתבע 1 ביום 19/10/2009 שבו הודיע כי
30. "יקיבלנו דרישה מבעל הפוליסה בפוליסה שלהלן לביטול הפוליסה שבנדון, בה נקבעתם כמוטב בלתי
31. חוזר. הנכם רשאים על פי דין לאמץ את הפוליסה על זכויותיה וחייביה, בהודעה בכתב שתשלח
32. לחברתנו, וזאת במועד שלא יאוחר מ-30 יום ממועד הודעה זו. באם לא תתקבל מכם הודעה בכתב
33. על אימוץ הפוליסה כאמור לעיל, אני נבטל את הפוליסה שבנדון לכל דבר וענין 30 יום ממועד הודעה
34. זו".
- 35.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1 התובעת סוענת שהנתבעת 2 (מנורה) הודיעה לנתבע 1 (בנק לאומי) על ביטולה של הפוליסה, אך
 2 הנתבע 1 לא עשה דבר, ובכך התרשל. לטענתה של התובעת, הבנק היה צריך לשלם את פרמיית
 3 הביטוח ואו להשיב לחברת הביטוח, ואו לפנות אליה בגין ביטול הפוליסה. לטענת התובעת, על
 4 הבנק המבקש בטוחה מוטלת החובה לשמור על אותה בטוחה. לדעתי הן מתוך הוראות ההסכמים
 5 שהוצגו לעיל, והן מתוך הוראות החוק, ניתן לדרוח טענות אלו של הנתבעת. כאמור, ביטוח החיים
 6 נועד להוות בטוחה נוספת בידי הבנק, למקרה שבו ילך אחד מהלווים לעולמו, והואיל ובמצב כזה
 7 מובטח לבנק פירעון באמצעות תגמולי פוליסת הביטוח. כפי שקבעתי לעיל, הנהוג האמור אינו חובה
 8 המוטלת על הבנק אלא רשות לדרוש זאת. החובה לדאוג לפוליסה מוטלת על הלווים, כאשר פוליסת
 9 הביטוח נערכה מחוץ לבנק, וכמצוין במפורש בסעיף 23(ב1) לחוזה ההלוואה המחייב את התובעת.
 10 מכוח ההוראות החוזיות ניתן לקבוע שלא נסתר שבשל התנהלות המנוח, המחייבת גם את התובעת,
 11 כתא משפחתי המתנהל באותה עת כסדרו, לא הומצאה לבנק פוליסת ביטוח מעודכנת, זאת בניגוד
 12 לתנאי ההסכם. בנסיבות אלה, מדובר בניסיון כושל, לגלגל את תוצאות המחל אל כתפי הבנק,
 13 בניגוד להוראות החוזה ולהסכמת הצדדים. עוד יובהר, שלאורך השנים שלח הבנק בהתאם לדין
 14 דוחות חשבון שבהם ציין כי אין ללווים ביטוח חיים. כפי שנקבע הבנק הינו מוטב בלבד, ואינו צד
 15 פורמלי לפוליסה, לפיכך אין לבנק כל אחריות או חובה לגבי הפוליסה, ואין להרחיב את החובה
 16 המוטלת עליו, אף לא מכוח חוק חוזה הביטוח. דרישת הבנק מבני הזוג לבטח את חייהם, והזכות
 17 הנתונה לו לאמץ את תגמולי הפוליסה, אינה מקימה לבנק כל חובה, לדאוג לקיומה ולתקופה של
 18 הפוליסה. חובה זו מוטלת, אך ורק על הלווים. מכאן שהבנק, שהוא המוטב הבלתי חוזר בפוליסה,
 19 לא חב חובת זהירות בעניין, וכאשר החובות בענין הביטול ונזירותיו, הוטלו על ידי המחוקק על
 20 המבטח.
 21
 22 מסקנתי היא, שהאחריות להבטחת הכיסוי מוטלת במלואה על בני הזוג. לדעתי ניתן לקבוע שלבנק
 23 אין חובה מכללית או חובה מן הדין, לדאוג לגורלה של הפוליסה, והדבר אף סותר את לשון הסכם
 24 יתרה מכך, כפי שצינתי לעיל, דווקא בני הזוג הם אלו אשר הפרו את התחייבויותיהם, בכך שביטלו
 25 את פוליסת הביטוח בניגוד להסכם, ולא ערכו פוליסה חדשה.
 26
 27 היבט נוסף שיש להתחייס אליו הוא זה הנובע מחוק הבנקאות (שירות ללקוח). חוק הבנקאות
 28 (שירות ללקוח) נוגע לכלל השירותים הבנקאיים, שעמם נמנה גם שירות מתן הלוואות. אולם בניגוד
 29 לשאר השירותים, אשראי אינו שירות שתאגיד בנקאי מחויב לתת: "אין חובה לתת שירות שיש בו
 30 משום מתן אשראי ללקוח" (סעיף 2א2). לאור כוחו הרב של התאגיד הבנקאי, המחוקק ראה
 31 חשיבות בחטלת חובות והגבלות על הבנק במסגרת מערכת היחסים עם הלקוח. מבניחן חשוב
 32 להדגיש את סעיף 5 לחוק, סעיף זה קובע הסדר כללי ביחס לגילוי נאות של מידע על ידי הבנק
 33 ללקוחותיו, בנדרו קבועות החובות: "(1) גלות ללקוחותיהם כל פרט מהותי לגבי תכנון, היקפו,
 34 תנאיו ומחירו של שירות שהם נותנים והסיכונים הכרוכים בו; (2) לציין פרטים מסוימים בכל
 35 פרסום שלהם בדבר שירותיהם; (3) ליתן ללקוחותיהם, במועדים קבועים, דו"חות על שירותים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

1 הניתנים להם ולציין בהם פרטים מסוימים". כאמור, בהענקת המשכנתא נדרש הבנק לנקוט
2 אמצעים שונים, ובמתן שירותיו ללקוח הבנק כפוף לחובת תום הלב, חובת הזהירות וחובת
3 הנאמנות. חובות אלו נועדו להבטיח מקצועיות ויעילות במתן השירות. ברם, ליישום חובות אלו
4 נדרשת קונקרטיזציה, התואמת את השירות הניתן על ידי הבנק ונסיבותיו. כפי שנאמר לעיל הבנק
5 נהג לעדכן את בני הזוג במצב החשבון וההלוואה, ובשנים 2012-2015 נהג להודיע להם על היעדרה
6 של פוליסת ביטוח חיים כנדרש. לדעתי בהתנהלותו, הבנק מילא וקיים את חובותו. במצב דברים זה,
7 כל שנדרש, עבור התובעת ובעלה המנוח, היה לעבור על הדרישה, ולהבין בקלות, שלא קיימת פוליסה
8 כנדרש, וכך לתקן את המצב. לדעתי בני הזוג יכלו לתבין זאת, גם ללא מומחיות, משום שהבנק רשם
9 בעברית פשוטה, שלא ניתנת להבנה לשתי פנים: "לא קיים ברשומת ביטוח חיים".

10

11

12

תובעים 2 - 3:

13

14

15

בחווה ההלוואה נקבע בפרק המבוא: "ההואיל והערבים הסכימו לערוך לבנק שחלווה יסלק לבנק
במועדם את כל הסכומים שיגיעו מהלווה לבנק בגין החלוואה".

16

17

18

19

20

21

החוראות הספציפיות הנוגעות למעמד הערביות קבועות בסעיף 36 ג. בחווה ההלוואה: "סכום
הערבות לא יושפע והערבות לא תיפגע... עקב כך שבטוחות שהבנק קיבל מהלווה תימצאנה פגומות
או אם הבנק לא יקבל בטוחות מהלווה... ערבות זו תישאר בתקפה במלוא סכומה...". לא כל שכן,
בסעיף 36 ד נקבע: "כמו כן לא תיפגע ולא תצומצם התחייבות הערבים לפרוע לבנק את סכום
הערבות אם יימצא כי חיובו של הלווה פגום או חסר תוקף מכל סיבה שהיא...".

22

23

24

25

בסעיף 7.23 ב. נקבע: "ביטוח חיי הלווה והערבים כמפורט לעיל, אין ולא יהיה בו לפגוע בהתחייבות
כלשהי של הלווה ו/או הערבים על פי חוזה זה, ואין... משום פגיעה כל שהיא בזכות הבנק לדרוש
מהלווה או שאיריו ו/או מערבים או שאיריהם את סילוק המגיע לבנק בקשר עם החלוואה".

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

טענת הערבים כאן, אינה בהקשר פגם בחווה ההלוואה. טענתם להיעדר יידוע בזמן, אודות ביטול
הפוליסה, דבר שמועמיהם לברר מול התובעת העניין ולתקנו ככל הנדרש, תוך הקטנת הסיכון מצדם
ולמועד, שטרם פקעה ערבותם, כנטען ע"י הבנק.
כמישור הנורמטיבי, וככלל, חובת יידוע הערבים, זהה לחובה ביחס ללווים, גם אם נצא מהנחה
שחובה זו ביחס לערבים, הופרה, עדיין לא הוכח, ולמעשה אין חולק, שלא נגרם להם כל נזק, שכן
הופטרו מערבותם בשנת 2012, ובטרם התביעה. משכך אין בסיס לתביעתם, הטענה שיידוע מפורש
היה מאפשר בירור ותיקון העניין בזמן אמת, אינה יכולה להתקבל, שכן כפי שנקבע, הפוליסה
בוטלה מכוח הודעה בעניין של המנוח, שמחייבת גם את התובעת, ומשכך, ונוכח כל האמור, בהקשר
זה לעיל, אין קשר בין הטענה להיעדר יידוע בעניין, ולאפשרות תיקון העניין, על ידי המנוח והתובעת,
שנקבע שהם שתדלו בעניין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9050-07-18 פנחס ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - סניף ראשי ואח'

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25

סוף דבר

1. התביעה נדחת.

2. אני מחייב את התובעים, ביחד ולחוד, לשלם לכל אחת מהנתבעות הוצאות דיון ושכ"ט ב"כ בסך 8,000 ₪, צמוד ונשוא ריבית כחוק, החל מהיום ועד לתשלום בפועל.

המזכירות תשלח את פסה"ד לב"כ הצדדים

ניתן היום, ה' תשרי תשפ"ג, 03 אוקטובר 2022, בהעדר הצדדים.

 אהוד שוורץ, שופט בכיר